ปกิณกะ

๑. สุนทรพจน์คณบดีในวันเลี้ยงเบี้นเกียรติแก่ศาสตราจารย์และอาจารย์ครบเกษียณ

ชาวศิริราชที่รักทุกท่าน

วันนี้ พวกเรา มาชุมนุม กันโดย พร้อมเพรียง อีก ครั้ง หนึ่ง เพื่อ ให้ เกียรติ แก่ ผู้ มี อายุโส ๔ ท่าน, คือ :

๑. ศาสตราจารย์ น.พ. สุด แสงวิเชียร, แพทย์รุ่น ๓๖ พ.ศ. ๒๔๗๓,

๒. ศาสตราจารย์ น.พ. จิตต์ ตู้จินดา, แพทย์รุ่น ๓๗ พ.ศ. ๒๔๗๔,

๓. ศาสตราจารย์ น.พ. เจียร อุทยานัง, แพทย์รุ่น ๔๑ พ.ศ. ๒๔๗๘, และ

๔. อาจารย์ สอาดศรี เสมรสุต, ประกาศนียบัตร พยาบาล และ ผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๔๗๐.

ศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร

ท่าน ศจ. สุด แสงวิเชียร เข้าเรียนแพทย์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๗, ได้ทำหน้าที่นักเรียน ผู้ช่วย สอนใน แผนก กายวิภาคศาสตร์ ๒ ปี, สำเร็จการศึกษามาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓. การทำหน้าที่นักเรียนผู้ช่วยสอนนั้นว่าเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้แพทย์ที่สำเร็จ แล้ว มี ความ สนใจใน วิทยาศาสตร์รากฐาน, และอาจเป็นการกระตุ้นให้รักงานทาง วิทยาศาสตร์ และ การ ค้นคว้าอยู่ตลอดชีวิต. ตัวอย่างที่เห็นประจักษ์อยู่ชัดเจนก็คือ ท่านได้เป็นคนรักการค้นคว้าอยู่สม่ำเสมอ เช่น เดียวกับ ท่านศาสตราจารย์ น.พ. อวย เกตุสิงห์, ซึ่งเคยเป็นนักเรียนผู้ช่วยสอนทางสรีรวิทยาอยู่ ๒ ปี. ท่านผู้นี้แม้พ้นจากหน้าที่ราชการประจำแล้ว, ก็ยังไป เป็นผู้ อำนวยการ ศูนย์ วิทยาศาสตร์การกีฬา ฯ และได้นำผลของการค้นคว้าออกมาเผยแพร่ไม่น้อย.

เมื่อท่านอาจารย์ สุด สำเร็จเป็นแพทย์แล้ว, ท่านก็เป็นอาจารย์ในแผนกกายวิภาคศาสตร์ ตลอด มา ด้วย ความ เสน่หา จนทุกวันนี้.

ปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ท่านได้รับทุน ร็อคคีเฟลเลอร์ มูลนิธิ ไปศึกษา กาย วิภาคศาสตร์, โดยเฉพาะกายวิภาค ฯ ส่วน

ประสาทกับศาสตราจารย์ ฮูเบอร์, ครูเก่าของท่านอาจารย์ ขุนกายวิภาคพิศาล, ที่มหาวิทยาลัย มิชิแกน; อยู่ได้ ๑ ปี ก็ไปอยู่มหาวิทยาลัย เวสเทอร์น รีเสอร์ฟ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๖, ณ ที่นี้ท่านได้ศึกษาเพิ่มเติมทางคัพภวิทยา, จุลกายวิภาคศาสตร์ และมนุษยวิทยา.

ท่านไม่ได้รับปริญญาเพิ่มเติม, ถ้าท่านอยากได้ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตย์จริง ๆ ก็คงได้ไม่ยาก, แต่ท่านเห็นว่าควรจะเอาความรู้ทางทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาสอนนักศึกษาแพทย์ดีกว่า. ผมเห็นว่าท่านก็คิดถูก, เพราะสมัยนั้นมีอาจารย์กายวิภาคฯ อยู่ ๓ คน, คือ หัวหน้าแผนก, หลวงกายวิภาคบรรยาย; รองหัวหน้าแผนก, ขุนกายวิภาคพิศาล; และอาจารย์ ล้ม จุลพันธ์. ถ้าท่านอยากได้ วท.ม. ก็ต้องไปเรียนวิชาอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็นหลายอย่าง, และเทคนิคในการประดิษฐ์สิ่งสอน แสดงต่าง ๆ ทางมหกายวิภาคศาสตร์ และจุลกายวิภาคศาสตร์ ก็คงไม่ได้มา.

เมื่อท่านกลับมาใหม่ ๆ ผมก็มีโอกาสได้ทำงานเป็นลูกศิษย์ของท่าน, ท่านก็ได้ช่วยสอนให้ทำ รีคอนสตรัคติฟว์ เอ็มบริย์-โอ โดยใช้กระดาษซับ, ซึ่งผมยังจำได้ดี.

ท่าน ศจ. น.พ. สุด แสงวิเชียร เป็นคนที่เรียนไม่รู้จักจบและรักเรียน. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ท่านได้รับทุนองค์การอนามัยโลกให้ไปศึกษาพันธุศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยโคเปนเฮเกน ๓ เดือน. การเรียนพันธุศาสตร์นี้อาจจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้แพทย์รุ่นน้องตามอย่าง, เพราะวิชาแขนงนี้เป็นวิชาที่น่ารู้ที่สุดสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตโดยเฉพาะแพทย์. ด้วยเหตุนี้เองโรงเรียนแพทย์ศิริราชจึงมีคนคิดทางพันธุศาสตร์เอาไว้ใช้และสอนนักศึกษาหลายคน. นอกจากนักศึกษาแพทย์ ยังมีนักศึกษาอื่นมาเรียน ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนชื่อเสียงของศิริราชยิ่งขึ้น.

ท่านได้มีความสนใจเกี่ยวกับโครงกระดูกของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์มานานแล้ว, ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ท่านได้มีโอกาสไปขุดค้นโครงกระดูกที่ตำบลบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่นั้นมาท่านก็ได้มีความสนใจเรื่องนี้ไม่ลดถอย. จนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๕ ท่านได้รับทุนจากคณะค้นคว้าเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์ไทย—เดนมาร์ก ณ กรุงโคเปนเฮเกน ให้

ไปศึกษาวิธีการต่างๆเกี่ยวกับโครงกระดูกที่ขุดค้นได้จากตำบลบ้านเก่า. การค้นคว้าเรื่องโครงกระดูกนี้จึงเป็นเรื่องที่ท่านจะต้องเอาใจใส่ต่อไปจนกว่าจะไม่สามารถทำอะไรได้.

ท่านอาจารย์สุดได้เป็นคนที่เจริญรอยตามแบบสมเด็จพระบรมราชชนกอย่างมาก.

จงเห็นประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่สอง.

ประโยชน์ส่วนรวมเพื่อมนุษยชาติเป็นที่หนึ่ง.

ท่านได้นำวิชา ไมโครเทฆนิค เข้ามาใช้ในแผนกกายวิภาคศาสตร์ เป็นคนแรก และนำเอา ไมโครโฟโตกราฟี่ เข้ามาใช้. ท่านได้เป็นคนริเริ่มโสตทัศนูปกรณ์ทางการแพทย์ขึ้น.

ผมยังจำได้ดีว่า เมื่อสมัยก่อนมีหน่วยภาพการแพทย์, ใครๆจะมีการแสดงปาฐกถาในการประชุมวิชาการ ต้องไปขอให้ท่านถ่ายรูปและทำสไลด, ซึ่งท่านก็ทำให้โดยชื่นใจ. หน่วยภาพการแพทย์ที่เกิดขึ้นก็เพราะแรงผลักดันของท่าน, ซึ่งเวลานี้ก็ได้ขยายตัวใหญ่โตเป็นประโยชน์ในการแพทย์อย่างยิ่ง.

ท่านได้ขยายงานพิพิธภัณฑ์ คองดอน จนเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์กายวิภาค คองดอน ขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย. พิพิธภัณฑ์นี้ศาสตราจารย์ ลาสท์ แห่งราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ของประเทศอังกฤษได้ชมเชยมาก และจัดอันดับไว้เป็นที่ ๒ ในบรรดาพิพิธภัณฑ์แห่งเดียวกันในเอเชียอาคเนย์. เมื่อ ๘ ปีก่อนผมได้ไปดูพิพิธภัณฑ์ของ ศจ. ลาสท์ ที่ลอนดอน ก็ยังเห็นว่าของเรานั้นดีกว่ามากมาย, เพราะของ ศจ. ลาสท์ มีน้อยมาก, ไม่ทราบว่าเวลานี้จะเจริญไปถึงไหน.

พิพิธภัณฑ์ที่ท่านตั้งขึ้นเอง คือ พิพิธภัณฑ์มนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์, ซึ่งต้องล้มลุกคลุกคลานเพราะขาดสถานที่ และที่ที่จะก่อสร้าง. ต่อไปหวังว่าเมื่อท่านมีเวลามาก ท่านคงจะจัดให้เรียบร้อยเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ดีแห่งหนึ่งในซีกนี้ของทวีปเอเชีย.

ผลงานเขียนทางวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๔—๒๕๑๓ รวมแล้วได้ประมาณ ๑๐๐ กว่าเรื่อง. งานทุกชิ้นเป็นงานที่ให้ประโยชน์ต่อวงการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง. ท่านเป็นผู้ที่ค้น และเขียนไว้มากที่สุดคนหนึ่งในบรรดาอาจารย์ของมหาวิทยาลัย

มหิดล. เอกสารของท่านได้ใช้ประโยชน์ในด้านอ้างอิงเป็นอย่างมากต่อวงการแพทย์. มีหนังสือที่เขียนออกมาในรูปเล่มหลายเล่ม, ได้แก่:

๑. คู่มือกายวิภาคศาสตร์ช่วยในการชำแหละศพ,

๒. Dissection Methods in Anatomy,

๓. Outline of Laboratory Work in Histology,

๔. Outline of Laboratory Work in Embryology,

๕. บุคคลในประวัติศาสตร์การแพทย์แผนปัจจุบัน ตั้งแต่สมัยกรีกจนถึงสมัยฟื้นฟูของยุโรป,

๖. รวมบทเรียงความที่ชนะที่ ๑ แต่งประกวดเนื่องในวันมหิดล,

๗. Professor Edgar Davidson Congdon และประวัติวิชากายวิภาคศาสตร์ของประเทศไทย จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๐,

๘. Archaelogical Excavations in Thailand, และ

๙. มอญในอดีตและปัจจุบัน.

เมื่อท่านได้ค้นคว้าและเขียนบทความทางวิทยาศาสตร์มากถึงเพียงนี้, ทำไมท่านไม่ได้ดุษฎีบัณฑิตย์. ท่านเป็นคนอับโชค หรือที่เขาเรียกว่าอาภัพ. ผมเคยได้ยินว่าท่านเสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง Experimental Reversal of Heart Beat in Chick Embryo, แต่คณะฯ ไม่รับ. เรื่องนั้นได้ลงตีพิมพ์ในวารสาร อะนาโตมิคัล เรคอร์ด เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๕๕.

ปีหนึ่ง ๆ ท่านเขียนไว้ตั้งแต่ ๑ — ๕ เรื่อง. ถ้าอาจารย์ของเราในศิริราชจะตามอย่างท่านเขียนอย่างน้อยที่สุดปีละครั้ง, ก่อนจะมีอายุครบ ๖๐ ปี ก็จะมีเรื่องประมาณ ๓๐ เรื่อง. เมื่อเห็นผลงานดังนี้ก็น่าภูมิใจ. มีอาจารย์บางคนที่มีอายุโสพอสมควรแล้ว ยังเขียนเรื่องไม่ถึงจำนวนนิ้วที่มีอยู่ในมือเดียว.

งานสำคัญ ๆ ที่ท่านทำให้ศิริราช และจะมีผลติดต่อไปนานก็คือ:

๑. การขายธงเนื่องในวันมหิดล, ซึ่งปีนี้นับว่าจะทำลายสถิติได้ถึง ๘๘๘,๑๐๐.๐๐ (๙ ตุลาคม).

๒. มูลนิธิศิริราช, ซึ่งจะทำให้พวกเราชาวศิริราชมีเงินไว้ใช้เมื่อจำเป็นจริง ๆ.

ท่าน ศจ. น.พ. สุด แสงวิเชียร สมควรจะได้ชื่อว่าเป็นปราชญ์ทางกายวิภาคศาสตร์. งานของท่านยังมีอีกมากที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม, ที่ช่วยให้มีความ

ก้าวหน้าอย่างมากมายในวิชาการของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.

ใน พ.ศ. ๒๔๙๒ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้ประสาทปริญญาแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตย์กิตติมศักดิ์, พ.ศ. ๒๕๐๔ ท่านได้รับแต่งตั้งเป็น เฟลโลว์ กิตติมศักดิ์ ของวิทยาลัยศัลยแพทย์นานาชาติ, ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา อันเป็นเกียรติสูงสุดทางวิชาการ.

ในท้ายที่สุดผมขออวยพรให้ท่านมีความสุขทั้งกายและใจ มีความปรารถนาสิ่งใดที่ชอบด้วยธัมมะจงสำเร็จโดยประสงค์.

ศาสตราจารย์นายแพทย์จิตต์ ตู้จินดา

อาจารย์หมอจิตต์ ตู้จินดา เป็นชาวศิริราชโดยแท้. นับตั้งแต่ท่านเข้ามาเป็นนักเรียนแพทย์ปีที่ ๑ ของศิริราช เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๑ จวบจนปัจจุบันเป็นเวลาถึง ๔๒ ปีเต็ม. เป็นที่น่าใหายที่กาลเวลาช่างผ่านไปรวดเร็วเสียจริง

อาจารย์หมอจิตต์ เป็นคนเด่นของศิริราช ในหลายทัศนะ. เมื่อท่านเรียนแพทย์ ท่านก็ได้รับรางวัลสอบได้คะแนนเยี่ยมเป็นประจำ และได้รับเหรียญทองคะแนนเยี่ยมในการสอบไล่เพื่อปริญญาเวชบัณฑิตย์ตรี ของจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔. ต่อจากนั้นมาท่านก็ได้ปฏิบัติหน้าที่แพทย์ประจำบ้านและในที่สุดได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์ในแผนกอายุรศาสตร์. ในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ ได้รับทุน ฟว์อน ฮุมโบลด์ท สติฟตุง์ก ไปศึกษาวิชาโรคระบบประสาท ๓ ปี, สำเร็จได้รับประกาศนียบัตรอายุรศาสตร์เขตร้อนจากมหาวิทยาลัย ฮัมบูร์ก. เมื่อท่านกลับมาประเทศไทยแล้วก็ได้รับหน้าที่เป็นแพทย์และอาจารย์ฝ่ายโรคระบบประสาท, ซึ่งความสามารถของท่านก็เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ที่เคยรับการสอนจากท่านและผู้ที่มารับการบำบัดรักษา, จนชื่อเสียงของท่านโด่งดังเป็นที่รู้จักของประชาชนในประเทศไทยทั่วไป.

เมื่อศาสตราจารย์นายแพทย์ประเสริฐ กังสดาลย์ อดีตหัวหน้าแผนกอายุรศาสตร์ ถึงแก่อนิจกรรม, อาจารย์หมอจิตต์ซึ่งปฏิบัติหน้าที่รองหัวหน้าตลอดมาก็ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าแผนกในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่จนถึงวันเกษียณราชการ, คือวันนี้.

ในสมัยที่ท่านปฏิบัติงานหน้าที่หัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์ตลอดมานั้น ท่านได้

ปรับปรุงส่งเสริมกิจการของภาควิชาให้เจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองเป็นอย่างมาก, ทั้งด้านวัตถุและวิชาการ, ดังจะเห็นได้ว่าจำนวนอาจารย์ของภาควิชาได้เพิ่มจาก ๒๕ คนเป็น ๔๓ คนในปัจจุบัน. อาจารย์เกือบทั้งหมดรวมทั้งตัวท่านเองก็ได้ไปศึกษาดูงานและประชุมในต่างประเทศเพื่อนำวิชาความรู้ใหม่ ๆ มาเพิ่มพูนให้แก่ภาควิชาอยู่เสมอ. มิตึกที่เป็นส่วนของภาควิชาเพิ่มขึ้นถึง ๓ ตึก, คือตึกอานันทราชของหน่วยโลหิตวิทยา, และตึกเจ้าคุณและคุณหญิงหริศจันทร์และตึกปาวาวิกันติ ๆ ที่ใช้รับผู้ป่วยในของภาควิชาอายุรศาสตร์. ในด้านการวิจัย แม้ตัวท่านเองจะไม่มีเวลาอุทิศให้ในด้านนี้นัก, แต่ท่านก็มีกำลังคนซึ่งเป็นนักวิจัยที่มีชื่อเสียงอันดับโลกหลายท่าน. ทุกคนคงได้ทราบข่าวกันแล้วว่าเมื่อเร็ว ๆ นี้ ศาสตราจารย์นายแพทย์วิกิจ วิรานุวัตติ์, ซึ่งเป็นนักวิชาการชั้นนำของประเทศไทยจนได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลาเข็มศิลปวิทยา, ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น เฟลโลว์ ของราชวิทยาลัยทางอายุรแพทย์แห่ง ออสเตรเลเซีย. งานวิจัยโดยส่วนรวมของสาขาวิชาโรคระบบทางเดินอาหารและโลหิตวิทยาก็เป็นที่ยอมรับนับถือของนานาประเทศ. นอกจากนั้นในสมัยต้นของการเป็นหัวหน้าแผนกของอาจารย์หมอจิตต์, ท่านก็ยังได้สนับสนุนจนมีผู้สอบได้ปริญญาแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตย์หนึ่งคนในปี พ.ศ. ๒๕๐๖.

ดังที่กล่าวมาโดยสังเขปนี้ทุกคนจะเห็นได้ว่าท่านอาจารย์หมอจิตต์เป็นผู้มีความสามารถอย่างยิ่งในการบริหารงานในภาควิชาของท่านให้รุ่งเรือง, จนนับเป็นภาควิชาที่สำคัญที่สุดภาควิชาหนึ่งในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, โดยกอปรด้วยพรหมวิหารและไร้อคติธรรม. ข้าพเจ้าหวังว่าแม้ท่านจะครบเกษียณราชการแล้วก็จะยังคงธำรงความดีต่าง ๆ ของท่านไว้ตลอดไป.

"อาปูรติ ตสฺส ยโส สุกกปกฺเขว จนฺทิมา".

จิตใจของผู้ไม่ลำเอียงอคติ ย่อมผ่องใสดุจดวงจันทร์ข้างขึ้น ฉันนั้น.

ศาสตราจารย์นายแพทย์เธียร อุทยานัง

อาจารย์หมอเธียร อุทยานัง จบแพทย์ได้รับปริญญาเวชชบัณฑิตย์ตรี ของจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘. เมื่อจบแล้วได้ไปรับราชการที่อรัญญประเทศเกือบ ๑ ปี จึงกลับเข้ามารับราชการอยู่ที่

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ประมาณ ๒ ปี. จากนั้นท่านได้มาอยู่โรงพยาบาลศิริราช เป็นอาจารย์ในแผนกกายวิภาคศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๑ จนครบเกษียณ, เป็นเวลา ๓๒ ปีที่ท่านได้รับใช้ศิริราชมาตลอดชีวิตราชการของท่าน. ตลอดเวลาที่ท่านเป็นอาจารย์อยู่ในภาควิชากายวิภาค ฯ ท่านได้ตอยเอาใจใส่สอนนักศึกษาแพทย์อย่างใกล้ชิด, ซึ่งลูกศิษย์ทุกคนก็คงทราบดีแล้ว. นอกจากนั้ ท่านยังสอนนักศึกษาชั้นปริญญาของสาขาวิชากายภาพบำบัดด้วย. ขณะที่สอนก็ยังทำงานค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา. เมื่อครบเกษียณแล้วท่านยังเป็นห่วงนักศึกษา, เพราะอาจารย์ในภาควิชามีน้อย, ท่านจึงเมตตามาช่วยสอนให้ตามปรกติ และทำงานค้นคว้าที่ยังค้างอยู่, ซึ่งพวกอาจารย์ในภาควิชา ฯ อดที่จะขอบพระคุณท่านไม่ได้.

พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้รับปริญญาแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตย์, โดยเสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาขนาด cranial module, และ Indices ในกะโหลกศีรษะของคนไทยและจีน".

พ.ศ. ๒๔๙๔ — ๒๔๙๕ ได้ไปศึกษาและดูงานทางกายวิภาค ฯ ที่มหาวิทยาลัยวอชิงตัน, เซนต์หลุยส, มิสสุริ, ประเทศสหรัฐอเมริกา.

พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกกายวิภาค ฯ ระหว่างศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ไปราชการต่างประเทศ.

เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๒ ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าภาควิชากายวิภาคศาสตร์ จนครบเกษียณ. แม้ว่าท่านได้เป็นหัวหน้าภาควิชาในระยะเวลาอันสั้นก็จริง, แต่ความจริงแล้วท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยท่านหัวหน้าภาควิชาคนก่อนมาเป็นเวลาช้านาน, ซึ่งอาจารย์ทุกคนในภาควิชาทราบดี.

งานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว

๑. ไตรูปเกือกม้า,

๒. หลอดเลือดแดง รินัล ของคนไทยและจีน,

๓. พลังปรมาณูกับการแพทย์,

๔. การเปรียบเทียบส่วนคล้ายคลึงของแขนและขา,

๕. A Case of High Distribution of Parasympathetic Ganglia in the Oesophageal Wall,

๖. การศึกษาขนาด cranial module, ขนาด, และ Indices ในกะโหลกศีรษะของคนไทยและจีน,

๗. ความแตกต่างระหว่างเพศของกระดูกเชิงกราน,

๘. หน้าที่ของกระดูกไหปลาร้า,

๙. กายวิภาคศาสตร์ของกระเพาะอาหารและดูโอดีนัม,

๑๐. คลังแม่,

๑๑. ความสัมพันธ์ระหว่างกายวิภาคศาสตร์และแพทยศาสตร์,

๑๒. อวัยวะและกลไกการถ่ายปัสสาวะ, และ

๑๓. กายวิภาคศาสตร์ของหลอดเลือดและท่อน้ำดีภายในตับ.

งานที่กำลังค้นคว้า

๑. หลอดเลือดแดงเมนิงเจียล แขนงกลาง ในคนไทยรวมทั้งการประยุกต์เกี่ยวกันทางคลินิค,

๒. วิธีศึกษาร่างแหของหลอดน้ำเหลืองใต้เยื่อสีรัสของปอด, ตับ, และลำไส้,

๓. การผิดปรกติของแขนงโค้งเอออร์ตา ร่วมกับการผิดปรกติของลิ้นเอออร์ติค,

๔. หลอดเลือดต่าง ๆ ของคนไทย, เช่น หลอดเลือดศีลิแอค, หลอดเลือดของมือและของเท้า, หลอดเลือดของต่อมหมวกไต, ไลา, และ

๕. ศูนย์กลางของการเย็นกระดูกในกระดูกมือของเด็กไทย.

จากงานค้นคว้าเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าท่านได้ช่วยทำให้ภาควิชากายวิภาคฯ เจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมากและเป็นประโยชน์ต่อแพทย์รุ่นหลังด้วย.

คุณครูสอาดศรี เสมรสุต

คุณครูสอาดศรี ได้เริ่มเข้าเรียนพยาบาลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐, เป็นรุ่นที่ ๒ ที่มีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาตามแผนการช่วยเหลือของ มูลนิธิ ร็อคคีเฟลเลอร์ โดยพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมราชชนก. ขบการศึกษาเวลา ๓$\frac{๑}{๒}$ ปี เมื่อธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๓. ได้รับราชการในตำแหน่งพยาบาลประกาศนียบัตรที่อัษฎางค์ชาย. การทำงานได้ผลดีเป็นที่พอใจของหัวหน้าแผนกวิชาพยาบาลสมัยนั้น. ครั้งหนึ่งที่คุณครูสอาดศรีได้ทำหน้าที่แทนหัวหน้าในขณะที่หัวหน้าป่วย, หัวหน้าแผนกวิชาพยาบาลก็ได้ลงบันทึกไว้ว่าทำงานรับผิดชอบได้ดี.

ภายหลังได้เลื่อนขึ้นเป็นหัวหน้าอัยฬางค์ชาย. ในระหว่างนี้ได้ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้ตรวจการย่ายคิกอยู่ ๙ เดือน.

พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้ไปราชการสนามที่จังหวัดเชียงราย เป็นเวลา ๑ ปี กับ ๓ เดือน.

พ.ศ. ๒๔๘๙ ได้เลื่อนเป็นผู้ตรวจการแผนกอายุรกรรม.

พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้ไปศึกษาเพิ่มเติมที่เมลเบอร์น, ออสเตรเลีย, โดยทุนแผนโคลัมโบ เป็นเวลา ๒ ปี. ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาพยาบาล, แล้วจึงย้ายมาทำงานในแผนกการศึกษาโรงเรียน.

คุณครูสอาดศรี ได้สอนวิชาภาษาอังกฤษแก่นักศึกษาอนุปริญญา และสอนการพยาบาลทางอายุรศาสตร์แก่นักศึกษาปริญญาเรื่อยมาจนครบเกษียณ ด้วยความเอาใจใส่. นับว่าคุณครูสอาดศรีได้รับราชการมานานถึง ๔๐ ปี, มีลูกศิษย์มากมาย และได้ดูแลความประพฤติและกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ช่วยพยาบาลมาด้วยดี.

อุดม โปษะกฤษณะ
๓๐ กันยายน ๒๕๑๓